

Marc de referència de la UE per a l'orientació al llarg de la vida

Resum de les definicions de les 18 directrius

Font: Cedefop (2026). *An EU reference framework for lifelong guidance. 18 guidelines for policy and systems development.*

Directriu 1: Habilitats de gestió de la carrera (Career Management Skills, CMS)

Les habilitats de gestió de la carrera (CMS) fan referència a un conjunt de competències professionals (coneixements, habilitats i actituds) que permeten a les persones de qualsevol edat o etapa vital gestionar proactivament la seva carrera, el seu aprenentatge i el seu trajecte laboral. Inclouen la capacitat d'actuar, prendre decisions ben fonamentades i gestionar dilemes i canvis en l'àmbit personal, formatiu i laboral. Aquestes competències es poden adquirir en diferents etapes de la vida i en diversos contextos, i han d'estar integrades en els marcs de referència pertinents. Combinen elements de gestió personal (autoconeixement, pensament crític, flexibilitat), de gestió de l'aprenentatge i de comprensió del mercat laboral i del context social i econòmic.

Directriu 2: Accés a l'orientació al llarg de la vida

L'accés fa referència als mitjans i condicions que permeten a totes les persones i grups relacionar-se amb els serveis, eines, recursos i activitats d'orientació al llarg de la seva vida. Inclou la cobertura universal i els drets a l'orientació independentment del perfil de l'usuari, el sector o el context. Un accés ampliat implica polítiques que promoguin l'educació professional i serveis integrats per a tots els grups d'edat, a través de punts d'accés únics o serveis coordinats, tant presencials com a distància i en línia. L'accés basat en les necessitats individuals permet dissenyar serveis adaptats, responsius i eficients, que incloguin, si escau, orientació per derivació a altres serveis.

Directriu 3: Assegurament de la qualitat en l'orientació al llarg de la vida

L'assegurament de la qualitat en l'orientació al llarg de la vida és un procés que implica un conjunt de polítiques, estàndards i procediments basats en principis acordats, amb l'objectiu que els serveis dissenyats i prestats responguin a les necessitats dels usuaris. Els elements per assegurar la qualitat s'organitzen en marcs de referència i eines de seguiment i avaluació dels serveis, des de la perspectiva dels usuaris i altres parts interessades. Inclou els recursos invertits (formació del personal), els estàndards de competència dels professionals i les eines de qualitat (etiquetes o guies) per avaluar l'eficàcia dels serveis i fomentar la millora contínua.

Directriu 4: Desenvolupament de sistemes i polítiques basats en l'evidència

El desenvolupament de sistemes i polítiques basats en l'evidència en orientació al llarg de la vida implica la recollida, anàlisi i avaluació de dades rellevants per tal que les polítiques i els sistemes d'orientació s'assentin en les millors proves disponibles. Inclou la documentació i el seguiment sistemàtics a diferents nivells (serveis, proveïdors, mercat laboral, polítiques públiques), a través de la recerca i l'avaluació. L'objectiu és entendre l'ús, el disseny, l'eficàcia i l'impacte de les intervencions d'orientació, i promoure el codisseny i el cofinançament dels sistemes de seguiment i avaluació.

Directriu 5: Governança i lideratge estratègic – cooperació i coordinació

La governança i el lideratge estratègic en l'orientació al llarg de la vida impliquen la gestió compartida i coordinada del desenvolupament de polítiques i sistemes en un país, regió o localitat. Inclou elements com la visió, els objectius, les responsabilitats, la legislació i les normes organitzatives que regulen la prestació dels serveis, la seva qualitat i credibilitat. El focus se centra en fomentar mecanismes de comunicació, col·laboració i coordinació entre tots els actors rellevants, amb l'objectiu de respondre a les necessitats dels usuaris i promoure resultats en el desenvolupament professional. Requereix una governança intersectorial que abasti l'educació, la formació, el mercat laboral, els joves i els serveis socials.

Directriu 6: Informació professional en l'orientació al llarg de la vida

La informació professional en l'orientació al llarg de la vida es refereix a qualsevol informació, en qualsevol format, que ajudi les persones i els grups a visualitzar, planificar i prendre decisions significatives sobre la seva trajectòria professional. Com a mínim ha de ser objectiva, imparcial, fiable i interconnectada. Inclou dades quantitatives i qualitatives sobre habilitats, igualtat d'oportunitats, ocupacions, qualificacions, condicions laborals, mobilitat i mercats de treball locals, regionals i nacionals. La 'intel·ligència de competències' és el resultat d'un procés expert d'identificació, anàlisi i presentació d'informació sobre habilitats i mercat laboral, adaptada al context i les necessitats dels usuaris.

Directriu 7: Professionalisme en l'orientació al llarg de la vida

El 'professionalisme' en l'orientació al llarg de la vida fa referència a les competències professionals necessàries —coneixements, habilitats, actituds, valors i qualificacions— per millorar la qualitat dels serveis d'orientació. La 'professionalització' és un procés continu de millora que afecta la qualitat i l'impacte dels serveis, així com l'estatus públic dels professionals d'orientació. Inclou la formació inicial i el desenvolupament professional continu dels orientadors i d'altres professionals que ofereixen orientació (docents, assessors d'ocupació, etc.). Les competències dels orientadors s'organitzen en quatre àrees: cognitiva, funcional, personal i ètica, i es complementen amb competències especialitzades per a contextos o col·lectius específics.

Directriu 8: Finançament dels serveis d'orientació al llarg de la vida

El finançament de l'orientació al llarg de la vida, des d'una perspectiva sistèmica, fa referència a la identificació, comprensió i assignació de les fonts de finançament per cobrir adequadament la demanda dels serveis. Inclou el càlcul dels costos i beneficis, i com els governs i altres entitats inverteixen en el desenvolupament dels sistemes d'orientació per garantir un finançament estable i sostenible per a l'accés universal. Les fonts de finançament poden ser externes, basades en projectes o internes, i inclouen fons regionals, nacionals, de la UE o d'altres iniciatives. Les solucions a llarg termini i els acords estables són òptims per garantir un accés universal als serveis d'orientació.

Directriu 9: Tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) en l'orientació al llarg de la vida

Les TIC en l'orientació al llarg de la vida fan referència a la gamma àmplia de productes, infraestructures i continguts digitals que milloren el desenvolupament de polítiques i sistemes d'orientació, així com la prestació i avaluació dels serveis. Inclou aplicacions diverses, des de la informació professional i sistemes de suport telefònic fins a serveis avançats en línia, aplicacions, entorns virtuals, solucions d'intel·ligència artificial (IA), plataformes i xarxes socials. Les TIC actuen com a agent de canvi en els serveis existents, com a eina administrativa per al seguiment i la qualitat, i com a agent integrador que connecta serveis entre sectors i països, conformant un ecosistema digital d'orientació interoperable.

Directriu 10: Orientació al llarg de la vida per a alumnes d'ensenyament obligatori i secundari

L'orientació per a alumnes d'educació obligatòria i secundària inclou serveis pedagògics, programes estructurats i activitats —incloent-hi l'e-learning— dissenyats per facilitar l'aprenentatge professional adaptat a les etapes de desenvolupament dels alumnes. Té per objecte que els alumnes adquireixin habilitats de gestió de la carrera (CMS), explorin críticament el món laboral, compreguin les opcions formatives i prenguin decisions significatives sobre el seu futur en l'educació general o professional, o en la seva incorporació al mercat laboral. Pot oferir-se dins o fora del centre educatiu, i inclou activitats de transició, experiències en entorns laborals i serveis per a alumnes amb necessitats diverses.

Directriu 11: Orientació al llarg de la vida per a estudiants de formació professional (FP)

La formació professional (FP) pot ser inicial (IVET) o contínua (CVET), i s'adreça a joves i adults de totes les edats. L'orientació en l'FP inicial abasta activitats per ajudar els estudiants a conèixer les vies formatives disponibles i les decisions a prendre abans, durant i després de la seva formació, amb l'objectiu de facilitar transicions significatives cap a l'aprenentatge, l'educació superior o el mercat laboral. L'educació professional com a part de l'orientació ajuda a adquirir competències clau per a l'aprenentatge permanent. L'orientació en l'FP inclou també el suport a famílies, docents, tutors i gestors dels centres per comprendre les vies disponibles.

Directriu 12: Orientació al llarg de la vida per a estudiants d'educació superior

L'orientació per a estudiants d'educació superior fa referència a activitats i recursos que donen suport als estudiants per prendre decisions informades sobre els seus estudis, afrontar la transició a la universitat i progressar en el seu programa de formació. Connecta l'experiència acadèmica amb el desenvolupament personal i professional, i fomenta la capacitat d'explorar el mercat laboral, la formació avançada i l'emprenedoria. Inclou suport per als estudiants que canvien de carrera, per als aprenents adults i per als qui cursen estudis a distància. Les habilitats de gestió de la carrera (CMS) —creativitat, pensament crític, recerca de feina— són essencials en aquest context.

Directriu 13: Orientació al llarg de la vida per a persones adultes en procés d'aprenentatge

L'aprenentatge de les persones adultes és un component vital del contínuum d'aprenentatge al llarg de la vida, que abasta la formació general i professional per al benestar i la prosperitat. Inclou l'aprenentatge formal, no formal i informal per millorar competències bàsiques, obtenir noves qualificacions, millorar o reciclar-se professionalment, i participar en activitats culturals o socials. L'orientació en aquest àmbit ofereix activitats i recursos per facilitar la participació dels adults en l'aprenentatge, les transicions cap a l'ocupació i el reconeixement de l'aprenentatge no formal i informal. Pot oferir-se en centres educatius, llocs de treball, i en els sectors públic, privat i tercer, de forma col·lectiva o individual.

Directriu 14: Orientació al llarg de la vida per a persones treballadores

L'orientació per a persones treballadores abasta activitats i recursos que permeten als treballadors fer balanç de la seva situació laboral present i futura, incloent-hi la comprensió de les competències adquirides, les necessitats de formació i reciclatge, la gestió de la conciliació i les transicions en la vida professional. Les activitats es poden dur a terme en el lloc de treball com a part d'estratègies de recursos humans, o a través de serveis públics

d'ocupació, serveis especialitzats o proveïdors privats. L'orientació pot adreçar-se tant a treballadors formals com informals, a persones en risc d'acomiadament i a qui exerceix treballs domèstics o de cura.

Directriu 15: Orientació al llarg de la vida per a persones aturades

L'orientació per a persones aturades cobreix una àmplia gamma d'activitats per a individus que estan totalment o parcialment desocupats, o que estan allunyats del mercat laboral (aturats de llarga durada, persones en risc d'exclusió social, treballadors en transició). Permet fer balanç de la situació actual i considerar el futur laboral, adquirir i desenvolupar habilitats de gestió de la carrera (CMS) i recuperar l'agència personal per a trajectòries professionals sostenibles. Atès que les persones aturades no formen un grup homogeni, es requereix una provisió de serveis personalitzada. Pot ser prestada per serveis públics d'ocupació, serveis privats, organitzacions comunitàries i entitats no governamentals.

Directriu 16: Orientació al llarg de la vida per a persones grans

El terme 'persones grans' engloba treballadors d'edat avançada (a temps complet o parcial), persones grans aturades i jubilades. L'orientació per a aquest col·lectiu té com a finalitat donar suport a l'envelliment actiu, és a dir, ajudar les persones a mantenir el control de les seves vides, contribuir a l'economia i la societat i treballar en condicions de qualitat fins a l'edat de jubilació. Les activitats d'orientació inclouen el desenvolupament de CMS, la identificació de competències transferibles, l'accés a informació sobre formació i aprenentatge, el consell individual per estimular la motivació i la capacitat de canvi professional, i les derivacions a serveis de reconeixement de competències.

Directriu 17: Orientació al llarg de la vida per a joves en risc (directriu dimensional)

L'orientació per a joves en risc d'exclusió de l'educació, la formació i el mercat laboral comprèn serveis, mesures i activitats associades a polítiques de joventut, que aborden les circumstàncies precàries d'aquests joves. Actua com a mesura preventiva per als alumnes en risc durant l'escolarització obligatòria; com a intervenció per ajudar els potencials abandonadors a assolir els seus objectius (obtenir qualificacions o habilitats concretes); i com a compensació per als qui ja han abandonat prematurament la formació, facilitant la seva reincorporació i el seu accés a una ocupació significativa. El col·lectiu inclou els joves que no estudien ni treballen i els beneficiaris del programa reforçat de Garantia Juvenil.

Directriu 18: Orientació al llarg de la vida per a grups vulnerables (directriu dimensional)

L'orientació per a grups vulnerables fa referència al disseny de serveis, eines i activitats per donar suport als grups més vulnerables o potencialment marginats en relació amb l'aprenentatge, el treball i la participació en la societat. La vulnerabilitat dels usuaris, que experimenten múltiples desavantatges i necessiten suport individual, és el factor comú, independentment del sector polític. Els individus i grups vulnerables poden ser aquells les circumstàncies personals, econòmiques, socials, culturals i/o lingüístiques dels quals (incloent-hi la situació migratòria o de residència) limiten el seu accés a oportunitats de formació i treball. L'orientació per a aquest col·lectiu pot incloure suport de treballadors socials, estratègies d'extensió comunitària (outreach) i serveis especialitzats per a persones amb discapacitat, migrants i refugiats.